

УДК 65.012.45

М. Ю. ДІТКОВСЬКА

УПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Проведено аналіз чинників, що впливають на процеси інформації в органах державного управління, та розроблено шляхи впровадження сучасних інформаційних технологій в органах державної влади та місцевого самоврядування. Розглянуто причини, які стримують процеси інформатизації в Україні й широке застосування сучасних комп'ютерних технологій у державному управлінні. Запропоновано створити регіональний центр інформатизації, а також схему його взаємодії з органами виконавчої влади й місцевого самоврядування.

The analysis of factors which influence on the processes of information in the organs of state administration is conducted in the article, that development of ways of introduction of modern information technologies in public and local self-government authorities. Reasons which restrain the processes of informatization in Ukraine and wideuse of modern computer technologies in state administration are considered. It is suggested to create the regional center of informatization and chart of his co-operating with the organs of executive power and local self-government.

Останніми роками в органах державного управління відбувається значне зростання обсягів інформації, розширення діловодства і потоків управлінських документів. Однак часто виникають ситуації, коли, з одного боку, кількість документів і зібраної інформації значно більша за необхідну для процесів управління, а з іншого – відчутний брак інформації, необхідної для прийняття рішень.

Проблемами інформаційного забезпечення діяльності органів державної влади займалися О. Бакаєв, Л. Бакаєв, Ю. Лисенко, М. Лепа, В. Порохня, В. Тронець, С. Довгий, О. Копійка, Ю. Черепін та ін.

Однак у попередніх роботах недостатньо розглянуто проблему впровадження новітніх інформаційних технологій в органах державної влади і місцевого самоврядування.

Метою цієї статті є аналіз чинників, що впливають на інформаційні процеси в органах державного управління, та розроблення шляхів упровадження сучасних інформаційних технологій в органах державної влади та місцевого самоврядування.

Закон України “Про Національну програму інформатизації” [1] у ст. 2 містить перелік таких складових інформації: концепція Національної програми інформатизації; сукупність державних програм з інформатизації; галузеві програми та проекти інформатизації; регіональні програми та проекти інформатизації; програми та проекти інформатизації органів місцевого самоврядування.

Постановою Верховної Ради України від 4 листопада 2005 р. № 3075-IV було затверджено Завдання Національної програми інформатизації на 2006 – 2008 рр., а також надано рекомендацію Кабінетові Міністрів України при формуванні проекту Завдань Національної програми інформатизації на 2007 – 2009 рр. забезпечити необхідне фінансування інформатизації соціальної сфери, науки, освіти, культури тощо.

Основними напрямками інформатизації регіону є, по-перше, нормативно-правове, організаційне та методичне забезпечення інформатизації регіону; по-друге – створення й розвиток інформаційної інфраструктури регіону; по-третє – інформатизація діяльності органів державної влади й органів місцевого самоврядування регіону; по-четверте – інформаційне забезпечення потреб населення.

Існує низка причин, які стримують в Україні процеси інформатизації та широке застосування сучасних комп'ютерних технологій у державному управлінні, а саме:

- електронна промисловість України працює на закордонній елементній базі, із потрібною потужністю та сертифікованим технологічним конвеєром;
- має місце деяке відставання стосовно недостатньої пропускну здатності й надійності зв'язку, однак активно впроваджуються глобальні супутникові системи радіозв'язку та будуються магістральні волоконно-оптичні лінії;
- наявна мережа дилерів відомих закордонних фірм-розробників цілком задовольняє потреби країни. Однак перешкодою для оснащення комп'ютерного парку програмним забезпеченням є брак коштів;
- створено десятки різноманітних сховищ даних у різних сферах державного управління;
- створено та впроваджено низку відомчих і міжвідомчих інформаційно-аналітичних центрів і різноманітних корпоративних систем;
- розширилася нормативно-правова база інформатизації;
- Україна здатна проводити фундаментальні дослідження у сфері інформаційно-комп'ютерних технологій.

У результаті, окреслилися основні проблеми реалізації національної програми інформатизації впродовж 1998 – 2007 рр. Недосконалі механізми формування та реалізації національної програми інформатизації не сприяли консолідації та раціональному використанню фінансових ресурсів, тому не розвивалися принципи самооплатності проектів та повернення коштів у бюджет. Слабкість механізмів стимулювання регіональної інформатизації призвела до затвердження регіональних програм не в усіх областях. Відсутність єдиного обліку інформаційних ресурсів, створених державним коштом, не сприяє їхньому раціональному використанню. Незбалансованість фундаментальних і прикладних розробок у процесах інформатизації стримувала розвиток вітчизняних інформаційних технологій. Кількість кваліфікованих державних службовців, зайнятих формуванням і реалізацією національної програми інформатизації, також є недостатньою. Крім того, проблема прискореної інформатизації України потребує державної підтримки, координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Відтак, зростає роль органу, який має координувати роботи з інформатизації та з позицій держави контролювати раціональне використання бюджетних коштів. Зростають також вимоги до кадрового забезпечення як усієї сфери інформаційно-комп'ютерних технологій, так і менеджменту програм інформатизації [2].

Вищезазвані проблеми і шляхи, якими йде їхнє розв'язання, визначають заходи щодо реалізації регіональних програм інформатизації. Вони повинні проводитися згідно з постановою Кабінету Міністрів України "Порядок формування та виконання регіональної програми інформатизації" від 12 квітня 2000 р. № 644.

Державним замовником регіональної програми інформатизації є голова обласної державної адміністрації, керівником призначається перший заступник голови. При державному замовникові створюється дорадчий орган – Науково-технічна рада для розгляду питань формування й виконання програми. У процесі реалізації регіональної програми інформатизації складається її концепція, визначаються завдання на три роки і завдання на наступний рік. Після виконання кожного з завдань на рік формується звіт. Розробляється також паспорт програми.

Для реалізації виконання програми необхідно створити орган для її впровадження. На початковій стадії впровадження цю функцію виконує відділ інформаційно-комп'ютерного забезпечення апарату обласної державної адміністрації. До структури цього органу повинні входити підрозділи, які займаються програмним і технічним забезпеченням, інформаційним забезпеченням, ті, що супроводжують процес реалізації програми інформатизації, адміністраторів мереж. Згодом формується регіональний інформаційний центр, який може бути комунальним підприємством, приватним, зі змішаним капіталом, за участю місцевого самоврядування.

Відділ інформаційно-комп'ютерного забезпечення займається розробленням регіональної програми інформатизації, її супроводом і затвердженням, у взаємодії з керівником регіональної програми інформатизації вирішує питання фінансування. За ним закріплюються функції управління, такі як планування, організація, контроль.

Регіональний центр інформатизації проводить інвентаризацію інформаційних ресурсів регіону, здійснює їхній моніторинг, займається впровадженням системи інформаційно-аналітичного забезпечення (СІАЗ) та її супроводом, проводить адміністрування регіональних баз даних і мереж. Схему взаємодії регіонального центру інформатизації з органами виконавчої влади і місцевого самоврядування наведено на рисунку.

Створення такого центру дозволить здійснювати впровадження і моніторинг функціонування СІАЗ регіону, забезпечити процеси інформатизації в органах місцевого самоврядування. Регіональний центр дозволить проводити впровадження інформаційних систем на рівні також обласної та районних рад, і сільських, селищних і міських рад, стан інформатизації яких на сьогодні можна вважати незадовільним, а також через взаємодію з підрозділами інформаційного забезпечення центральних органів виконавчої влади забезпечувати впровадження і роботу функціональних підсистем СІАЗ.

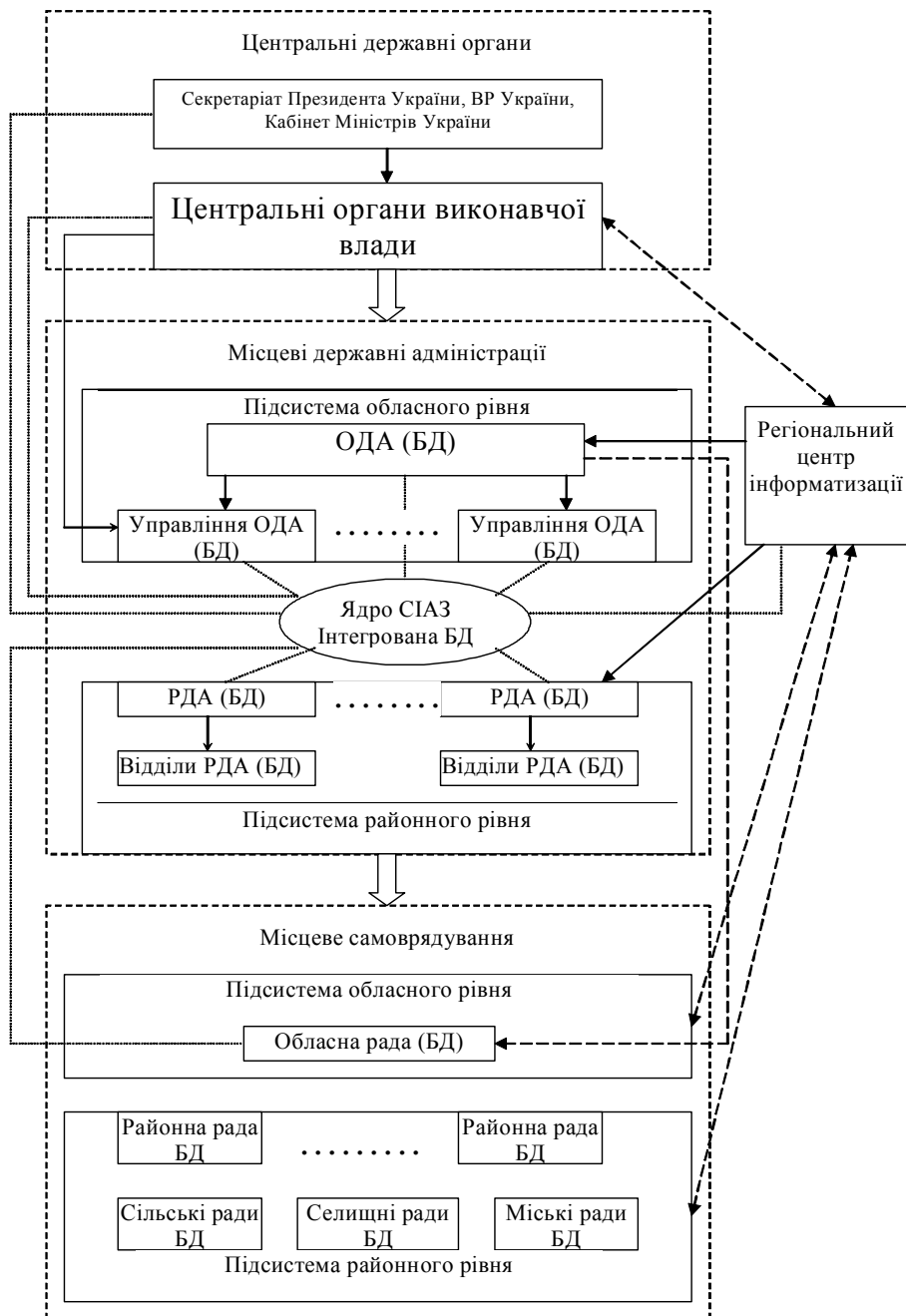

Рисунок. Схема взаємодії регіонального центру інформатизації з органами виконавчої влади і місцевого самоврядування

Література:

1. Закон України “Про Національну програму інформатизації” : зі змін., станом на 13 вересня 2001р. // ВВР України. – 2002. – № 1. – Ст. 3.
2. *Довгий С. О.* Засади регіональної інформатизації / С. О. Довгий, О. В. Копійка, Ю. Т. Черепін; Ін-т телекомунікацій і глобального інформ. простору НАН України. – К., 2004. – 304 с.

Надійшла до редколегії 04.06.2008 р.

